

ROMANIA

pentru

MINTE, INIMA shi LITERATURA.

No. 24.

Dumineca 9. Junie.

1840.

Schoalele.

(Кашет.)

Класеле де Ъманіоре.

Професоріі де лімба сасъ грзматика ромънъ, італіанъ ші французъ сз вор ан-воі антре сіне а фаче фіе-каре о грзматикъ де лімба респектівъ дъне о сістемъ ші метод потрібіте къ кѣноцінцеле веакълѣ. Фіе-каре ва адопта ачелеаші дефініціі але термінілор сзї технічі; ачелеаші ампрцірі ші сзет ампрцірі, ан кзт фіінд ачесте треі лімбї къ о маї мѣат сасъ маї пѣцінъ афінитате антре сіне, грзматичіле кзте треі вор ажнѣ маї ѡна, ші нѡ вор абеа деосекіре декзт аколо ѡна е есте о фіреаскъ партіѡларітате сасъ е счепціе. Ачест мѣлок поате се ва пзреа непѡтінчіос пентрѡ чел каре нѡ кѣноаще сасъ нѡ а черчетат ачесте треі лімбї; іар дъне че ле ва черчета се ва конвінѣе, къ мірареа са, де адеврѡла ші анлесіреа лѡкрѡлѣ, а аددѡче пе школарі сз аївз треі лекціі ші сз лі се парз къ аѡ ѡна, анкзт ші деосекіріле сз лі се парз ка піѣе обжете де компаранціе пазкѡтѡ.

Антр'ачест кіп класеле де ѡманіоре се вор антокмі дъне кінѡа ѡрмѡтор ан кзт пентрѡ ачѣеа че се атінѣе де лімбї.

Кзте треі професоріі ан ачѣеаші зї сз аївз ачѣеаші лекціе ла лімба респектівъ. ѡпре есемплас кзнд ромънѡла анваѣ пе школаріі сзї артіколѡла, артіколѡла сз анвеѣе ші італіанѡла ші французѡла. Школарѡла аѡзінд ла ѡнѡ професор дефініѣа артіколѡлѣ, чеї лалці дої професорі нѡї сасъжзек де кзт де репетіторі. Апої ла ромънѣе веде артіколѡла lu, le, ла італіан lo, il, ла француз le . . - Ла ѡнѡла веде: lupu lupi, ла алѡла lupo lupi, ші ла чел де ал треілеа loup, lupors. Кіінд ла ве,ѡї, ла кзте треі професоріі веде пентрѡ конѡѡгзрі ан: age, ire, ere, ші ére ші рѡмънѣе ші італіенѣе ан r ig, ior, re, французѣе че се вѡа къ оаре-каре афінитате кзтре челе де сзс. Cântare, cantare, chanter; audire, audire, ouir; vedere, vedere, voir, batere, battre. шчл:

Деволатареа ачестѡї мѣтод се поате фаче нѡмаї ан сфатѡла професорілор, дъне че се вор пзтрѡндѡ де аѡнѡла. А

лѣкрат чева, фѣкзнд'о грѣматикѣ компаративѣ, а ачестор треї лимбї; воїѣ ампрѣтѣши скріереа меа кѣ вѣкѣре дд: професорї, ашї вор да шї дѣмнеалор пѣрїереа, шї сѣнт гата а жѣртфї шї време шї о-стенеалѣ ан пѣнереа ан лѣкрате ачешїї сї-стеме де се ва гѣї де вѣнѣ.

Асфел ва ѣрма анвѣцѣтѣра третат а ачестор треї лимбї ан време де треї сѣш патрѣ анї дѣпе кѣм есперїица о ва доведї, шї анвѣцѣтѣра ѣнор шїице елементаре прекѣм аїтметикѣ, Ѣеографїе, Історїе, Міѣолоѣїе, Реторикѣ, кѣре се вор фаче ан лимбї ромѣнеаскѣ . . . Се ва ангрїжї ансѣ ка ан тоатѣ времеа кѣрѣлѣї де ѣманїоре сѣ нѣ се факѣ прекѣрмаре ла нїчї о рамѣрѣ, чї тоате сѣ меарѣ ан паралел шї лѣр'о контїнѣацїе нежнтрѣрѣнтѣ. (Дѣпе кїм се веде ан аѣтѣрата таблѣ.)

Прекѣм класѣла чѣла дѣпе ѣрмѣ де анчѣпѣгоаре а фѣст ка о треапѣтѣ прѣгѣтї-тоаре спре а пѣшї ла ѣманїоре, асеменеа шї класѣла дїн ѣрмѣ де ѣманїоре ва фї ка о прѣгѣтїре антр'адїне ка сѣ треакѣ ла класеле комплементаре. Ан ачест клас вор анчѣпе школарїї анвѣцѣтѣра лимбїї латїне шї еленїче. Кѣноскѣнд треї лимбї, ромѣна, італїана шї франѣзеа, аѣ школарїї, дѣпе кѣм ам зїе, ѣн капїтал маї де тоате ворбеле латїне кѣм шї о а патра парте дїн ворбеле сѣш матерїа лимбїї грѣчешї; шї інтрѣнд ан ачесте доѣ лимбї, калѣла де есте гѣтїтѣ де маї наїнте, шї ачї нѣ факѣ маї мѣлат де кѣт а ведеа сѣхїматїсѣла сѣш форма лимбїлор вѣкї шї сїнтетїче; нѣ вор авеа адїкѣ, че ведеа де кѣт деклїнацїїле, конжѣгацїїле шї сїнтаксѣла сѣш констрѣкцїа ачестор лимбї.

Класе Комплементаре

Ан кѣт пентрѣ лимбалатїнѣ шї еленїкѣ, се анѣелеѣ кѣ се ва ѣрма тот метода че с'а адоптат пентрѣ челе лалте лимбї шї пентрѣ сїстема школелор антрѣагѣ; ѣнїмеа грѣматїчїлор. Спре ачест сѣфршїт, ам вѣзѣт ла д. професорѣла Жобен каїегеле ѣнеї грѣмѣтїчї че компѣне пентрѣ лимба латїнѣ шї еленїкѣ. Нїмїк нѣ мїс'а антѣмплат сѣ вѣз маї бїне комбїнат шї маї методїк дїн скріерїле че дѣ ешїт пѣнѣ акѣм ан фѣлаа ачеста. Ачешї рѣгѣлѣ пентрѣ амѣндоѣ лимбїле ачелешїї есемпле; спре пїлдѣ.

Hora horae horam, ѣра ѣрас ѣра ѣрав.
Iris iridis . . . ірїс ірїдоѣ. ачл.

Інтрѣнд ан аѣторї, се ва ѣрма ачешї орѣндѣїаѣл паралелѣ: Тачїт, Тѣчїдїд; Чїчѣро, Демостен; Вірїїліе, Омер. шчл: Чїтїреа аѣторїлор ан кїпѣла ачеста есте сїнгѣрѣ ѣн кѣрс де Літератѣрѣ практикѣ, сѣш маї бїне літератѣра анвѣцѣтѣ дѣпе ѣн метод аналїтїк, ан кѣт чѣла теоретїкѣ нѣ ва фї пе ѣрмѣ де кѣт ка ѣн сїмплаѣ короларїѣ дїн вѣрѣла аѣторїлор чїтїцї, шї сѣтѣ-дїацї.

Ан ачеств класе се вор анвѣца асеменеа Фїлософїа, Математїка, контїнѣацїа Історїї, дрѣптѣла натѣрал, Фїзїка, Хїмїа, шї Літератѣра аналѣтѣ сѣш крїтїка аѣторїлор шї рѣгѣлеле скрісѣлѣї.

Всте шїшѣт кѣ акѣм ла анчѣпѣт авеа трѣвїнѣцѣ де мѣлцї стрѣнїї ка сѣ не а-жѣте ла антемеїереа школелор шї формереа професорїлор пѣмѣнтенї. Аша ка сѣ пѣтем добжндї пе деопарте професорї вѣнї, сѣшїндѣне шї кѣ стрѣнїї, шї пе де алта ка сѣ поатѣ шї школарїї сѣ аплече

ЛІМБЕЛІ ЧЕ АЇ АНВЦЦАТ ШІ СЪ СЕ ЕСЕРЧЕЗЕ ЧЕ БОМ АВЕА ШІ ДЪПЕ ЛІМБА ПЕ КАРЕ О ВОР
АНТРЪНСЕЛЕ, СЕ ВА АМПЪРЦІ АНВЦЦЪТЪРА КЪНОАЩЕ МАЇ БІНЕ.
ЦІІНЦЕЛОР ДЪПЕ КІПЪА ЪРМАТОР:

МАТЕМАТИКЪ

АРИТМЕТИКА ШІ ЦЕОМЕТРІА, РЪМЪНЩЕ.
АЛЪЕВРА, ТРИГОНОМЕТРІА ШЧА: ФРАНЦОЗЕЩЕ,

ПРІН АЧЕСТ МІЖЛОК ЛІМБА НОВАСТЪРЪ СЕ
КЪЛАТІВЪ КЪ СЕ ЛЕУЪСЕК АН ЕА ЧЕРМЕНІІ ТЕХ-
НІЧІ АЇ ЦІІНЦЕЇ (КАРЕ СЪНТ МАЇ ТОТ АЧЕІА
АН АРИТМЕТИКЪ ШІ АЛЪЕВРЪ, АН ЦЕОМЕТРІЕ
ШІ ТРИГОНОМЕТРІЕ) ШІ АПОЇ ШКОЛАРЪА СЕ ДЕ-
ПРІНДЕ А СЕ ЕСПРІМА КЪРАТ ФРАНЦОЗЕЩЕ ЦІІН-
ЦІФІЧЕЩЕ ЧЕЕА ЧЕ А АНВЦЦАТ А СЕ ЕСПРІМА
АН ЛІМБА СА.

ФІЛОСОФІА

ОРІ ЧЕ СІСТЕМЪ СЕ ВА АМЕРЖЦОША, ПЪР
ЦІАЕ ЧЕАЕ ДЪНТЪІЪ СЕ ВОР ФАЧЕ АН ЛІМБА
РОМЪНЕАСКЪ, ШІ СФЪРШІТЪА САЇ АНКІЕРЕА
АН АЛТЪ ЛІМБЪ АН КАРЕ БОМ АВЕА ПРОФЕ-
СОРІІ ЧЕЇ МАЇ БЪНІ АН РАМЪРА АЧЕАСТА. Фо-
ЛОЕЪА ВА ФІ ТОТ ЧЕА ДЕ СЪС.

ДРЕПТЪРІ

РОМАНЪ,	ЛАТЕНЕЩЕ
ЦІВІАЪ	РОМЪНЕЩЕ
КОМЕРЧІАЛЪ	ІТАЛІЕНЕЩЕ
КРІМІНАЛЪ	} ФРАНЦОЗЕЩЕ
НАТЪРААЪ	

САЇ КЪМ СЕ ВА ГЪСІ КЪ КАЛЕ ДЪПЕ ПРО-
ФЕСОРІІ ЧЕ БОМ АВЕА; ЕЇ АЧІ АРЪТ О ІДЕЕ
КАРЕ ПОАТЕ ДОБЪНДІ МОДЕФІКАЦІІ, АНСЪ ФЪ-
РЪ А НЕ ДЕПЪРТА ДЕ ТЕМЕЙЪА ЕЇ ДЕ КЪПЕ-
ТЕНІЕ.

ІСТОРИА.

СЕ ВА АНВЦЦА АСЕМЕНЕА ДЪПЕ ПРОФЕСОРІІ

ЛІТЕРАТУРА.

ВЛАМЕНТЕЛЕ ДЕ РЕТОРИКЪ, РОМЪНЩЕ.
ЛІТЕРАТУРА БЕКЕ, ГРЕЧЕЩЕ.
ЛІТЕРАТУРА НЪОЪ ФРАНЦОЗЕЩЕ.

ДЕПРІНДЕРІ.

СТЪДЕНЦІІ ДІН КЛАСЕЛЕ КОМПЛЕМЕНТАРЕ,
ФІГКАРЕ ВА ФІ ДАТОР А ТРАДЪЧЕ АН ЛІМБА
РОМЪНЕАСКЪ КЪРСЪА ЦІІНЦЕЛОР ЧЕ АНВАЦЪ.
ДА ЕКСАМЕН ВОР АЪА ПРЕМІІ ЧЕЇ ЧЕ АЇ ТРА-
ДЪС МАЇ БІНЕ. АЧЕЦІА АШІ ВОР ПЪСТРА ТРА-
ДЪКЦІІЛЕ, ШІ ЧЕЇ КАРІ ВОР АМБІЦІОНА АШІ
ВЕДЕА ОСТЕНІАЛА ТІПЪРІТЪ КЪМ ШІ О РЪСПАЪ-
ТІРЕ ПЕНТЪРЪ ДЪНСА, ДЪПЕ О ЧЕРЧЕТАРЕ ПАР-
ТІКЪЛАРЪА ДЕ ТРЕЇ АНІ ШІ О АЪКРАРЕ ШІ РЕ-
АЪКРАРЕ СТЪДІОАСКЪ, ПРІН КОНКЪРЕ ВОР АН-
ФЪЦІАША АЧЕЛЕАШІ ТРАДЪКЦІІ РЕАЪКРАТЕ, ДІН
КАРЕ, ЧЕЛЕ ДОВЕДІТЕ ДЕ МАЇ БЪНЕ ШІ МАЇ
КЛАСІЧЕ СЕ ВОР ТІПЪРІ КЪ КЕАТЪІАЛА ШКОАЛЕ-
ЛОР, АЪЪНА АЪТОРЪА О ГРАТІФІКАЦІЕ САЇ
АН КЪРЦІ САЇ АН ЧЕ СЕ ВА ГЪСІ КЪ КАЛЕ.

АСЕМЕНЕА СЕ ВА ЪРМА ШІ КЪ ТРАДЪКЦІА
АЪТОРІЛОР КЛАСІЧІ.

КЪТЪА ДЕОСЕБІРЕ ВА ФІ АТЪНЧІ ДЕЛА ТРА-
ДЪКЦІІЛЕ ЧЕ СЕ ФАК АН ЗІОА ДЕ АСТЪЗІ ПЪ-
НЪА ЧЕЛЕ ЧЕ СЕ ВОР ФАЧЕ АН АЧЕСТ КІПІ
АНТЪІЪ КЪ АН ЗІОА ДЕ АСТЪЗІ ДОБЪН-
ДІМ НЪМАЇ О ТРАДЪКЦІЕ А ПРОФЕСОРЪАЇ, АН
ВРЕМЕ ЧЕ АТЪНЧІ ПЪТЕМ СЪ АВЕМ ЗЕЧІМІ.

АЛДОІЛЕА КЪ ПРОФЕСОРІІ ДІН ЗІОА ДЕ А-
СТЪЗІ ШІ АЇ ФЪКЪТ ЕАЪКАЦІА АН ЛІМЕЇ
СТЪРІНЕ ШІ МЪАЦІ АНКЪ НЪ КЪНОСКЪ КЪМ
АР ТРЕБЪІ ПЕ ЧЕА РОМЪНЕАСКЪ.

АЛТРЕІЛЕА КЪ ЧЕЇ МАЇ МЪАЦІ ПРОФЕСОРІ
ЧЕ АВЕМ АСТЪЗІ КЪНОСК НЪМАЇ КЪТЕ О РА-
МЪРЪА ШІ ДОЪ САЇ ЛІМЕЇ АН КАРЕ ШІ САЪ-

жеск, ан време че ачеї стѣденці се сокотеск трекуци прін тоате рамѣриле ши лимбиле че се анвацз ан колеѣѣс.

Апатрѣлеа, кз фїе че скріітор маї ан де обще лші фаче опера са дѣпе пропорція анцелелерїї чїтіторїлор саѣ контїмпоранїлор сзї, ши орї кзт вор фї де взрсацї ан кѣношїнце ши ан лимбї професорїї де акѣм, тога дѣна вор абеа ананте треанта де анцелелере а контїмпоранїлор ши а школарїлор сзї анчїнзторї. Прїн ѣрмаре традиціїле лор вор абеа о лимбз десмздалотз ши терменїї ле вор семзна маї мѣлт а дефїніції, де фрікз кз вор а жѣнче нежнцелешї, ан време че стѣденції кондѣшї асфел прїн анѣцзтѣрї вор абеа ананте алцї камаразї, алтз лѣме, алтз лимбз, алтз анцелелере. Ши фїреце кз лимба лор ва фї маї стрѣмез ши маї класїкз.

Апої сз сокотїм ла спорѣа че вор фаче стѣденції кѣ асеменеа дспріндерї. Алтфел се фолосеце чїнева нѣмаї чїтїнд антреакзт ѣн лѣкрѣ, алтфел стѣдїндѣл, ши трекундѣ прїн панз фїе че фрас, ши алтфел традикзндѣл, адїкз кївзїндѣсе ал еспрїма ши ан алтз лимбз. шїїнціле атѣнчї ши аѣторїї се антїпзреск ан еїнте, де каре се соарбе, ка сѣ зїк асфел, ан тоатз антрецімеа лор, ши стѣденції ешїнд ан кїпѣа ачеста дїнтрѣн кѣре, ес антокмаї ка нїще професорї че се презтеск пентрѣ катедралор.

Лїмбї словоде саѣ нежнда
торате.

Ачестеа вор фї Немцеска ши Тѣрческа дїн челе вїї, ши Вєраїка ши Слава дїн челе докте.

Ва зїче анѣз чїнева кз ачест павн есте нѣоѣ, сістема ачестга нѣ се вєде маї нїчї антрѣо шкоалѣ. Аша есте. Дар фїе че царз, ѣндеа престат о мїнте сзїнзтоасз, ши а антокмїт анѣцзтѣрїле дѣпе требѣнцелеле сале ши дѣпе стареа націей ши а лимбїї. Алта есте стареа націей ши лимбїї ромзненїї ши алта стареа ши лимба алтор нації. Ши пѣнжнѣ не вом гжндї матор асѣпра требѣнцелор ноастрѣ челор адевѣрате, нѣ вом антокмї шкоале кѣ спор. Песте зече анї, домнѣа меѣ, вом вєдеа а се наще а семенеа антребзрї ка ши акѣм, ши вор тре че маї мѣлтз зїчїмї де анї кѣм аѣ трекуѣ де кжнд аѣ ачесте доз прїнціпате шкоале, ши тот нѣ вом вєдеа маре спор. Цара тот ва келтѣї, дѣпе кѣм а келтѣїт нежнчятат, ши спорѣа нїчї о датз нѣ ва корзспѣде кѣ жертфїле еї.

Ва зїче іар алтѣа кѣ нѣ сѣнт банї де жѣнс пентрѣ плата професорїлор анѣцзтѣрїлор ансемнате. Сѣнт преа де а жѣнс банїї, кжнд ва абеа сістема дрепт скоп фолосѣа де обще, іар нѣ сз ши пѣе ан кївернїсєалз клїенції. Апої че требѣеск атѣца офїцерї ши забєцї пентрѣ ѣн корп де взрєацї карї се анцелелє кз провѣдѣеск морала ши вѣна оржндѣалз, карї се пот анцелелє антре сіне ши пот сз ши вѣноаснз даторїїле, (пентрѣ кз се чере дєла дѣмнеалор ши ансѣфлареа даторїїлор ла жѣнїме) че требѣеск пентрѣ ачест фел де оаменї нїще забєцї нїтревнїчї, сімєрїашї тїтѣларї, карї іаѣ леафз де кзте доз катедре, фѣрз сз факз нїмїк де кзт сз дївз ѣн тїтал ан ор? Де ва дѣна чїнева сѣмеле че се пазтеск ла асфел де сімєрїашї че се хрзнеск кѣ вїиторѣа жѣнїмїї ноастрѣ, се дѣнжнѣ ѣн тотал кѣ каре се маї поате адзога ан колеѣїѣ анкз

дозспризече катедре. Слабз Домнѣлѣ кз професоріі ношрі чей маї мѣлці сѣнт кѣ-носкѣці ші анчеркаці де маї мѣлтз време деспре морала ші рѣвна дѣмнеалор, ка сз н'аївз требѣицѣ ші де асеменеа армѣшѣ. Сз не антоарчем окіі ла Гречіа ші сз ведем кз ан скѣртз време, фѣрз міжлоачеле ноастре аѣ фѣкѣт ѣнверсітѣці академії, лічі, шкоале де арте ші меще-шѣгѣрї. Ансз аколо ліпсеск сімєріале задарніче, се афлз екѣкаці, карі даѣ леції ші фѣрз платз. Дар ної нѣ сѣнтєм гречї нѣ пѣтем жѣртѣї нїмік, кѣчі нїчі патріа нѣ жѣртѣїше пентрѣ ної, адїкѣ пентрѣ кз нїчі патріа нѣ дз ачелешї дрєптѣрї ал тоці четз-ценїї, ші де ачєіа нѣ пѣтем слѣжі фѣрз пла-тз; фѣартє вїне. Дар анкаї сз нѣ лѣзм пла-тз анзадар. Требѣ а се кѣрѣці стѣпѣла де трѣнторї ка сз пѣтем аѣа мїєрє . . .

Дѣпе че 'ам ам ашѣзат о пѣрѣре дѣпе кѣм с'ар пѣтеа антокмї сістєма шкоале-лор потрївїт кѣ требѣицєлє ноастре ші а лімєїї, воїѣ сз борѣеск чеѣа ші деспре анцєлєчєрєа ші ѣнїрєа д.д. Професорї. Пла-нѣа ачєста, де се ѣа сокотї де вѣнѣ, дѣм-нєалор ал бор анцєлєчє маї вїне, ші пѣ-їндѣ'а ал лѣкраре, дѣмнєалор ал бор де-сѣвѣршї маї вїне дѣпе кѣм єспєріїнца лї ѣа повѣцїї. Ансз ачєста нѣ се ѣа пѣ-тєа фачє фѣрз о анѣорє, фѣрз о адѣна-рє сѣѣ сѣат рєгѣлат антре дѣмнєалор. Сѣрє ачєста сїнгѣрї лшї бор аѣчє дїн-тре дѣмнєалор, ка сз ліпсєаскѣ рївалїта-чєа, ѣн Рєктор пє о време хѣтѣрѣтѣ ка-рє сз прївїгєзє асѣпра чєлор чѣ бор гѣці антре дѣмнєалор кѣ калє сѣѣ асѣпра о-рѣндѣїєлор чє ѣа антрѣдѣчє Ү. Вѣфорїє, ші ѣа фї тотд'аѣна прєзїдєнт ан адѣнѣрїєлє сѣѣ сѣатѣрїєлє профєсоралє.

Үїї маї мѣлці дїн д.д. профєсорї сѣнт

рѣмєнї ші хрѣнеск ан сѣнѣла дѣмнєалор а-чєлешї кѣладѣрѣ де патрїот лѣмінат. Үїї ка-рї сѣнт стрѣїнї, дїн норочїрє сѣнт де ачєєа, дѣпѣ кѣм 'їа доведїт времєа, карї дорєсѣ сз факѣ вїнєлє орї ѣнде се бор аѣла, ші кѣт пентрѣ мїне, єѣ асеменеа калїтѣці лє чїнстєск маї мѣлт дєкѣт патрїотїсѣл, чє нѣ єстє алта де кѣт ѣн єгѣїсѣмѣ, ѣн фєл де фанатїсѣмѣ пентрѣ; кѣ, кѣтѣ дєосєїрє єстє дєла єгѣїст пѣнѣла патрїот, ачєлешї дєосєїрє єстє шї дєла патрїот пѣнѣ ла космѣполїт сѣѣ крєцін ан адєѣѣрѣта ансємінарє а борѣї. Аша дар соко-чєск кѣ кѣношїнцєлє ші рѣвна дѣмнєалор лї ѣа повѣцїї сз ѣазѣ чєлє де фолос ан слѣжѣа чє аѣ, ка сз аїєз о ѣнїрє ші дра-гостє антрѣ фапѣа чєа марє а рєчєнєрѣцієї ачєцїї цѣрї, ші а прєгѣтїрїєї ѣнїї чєнєрѣцієї ѣрєднїчє дє ашєптѣрїєлє цѣрїї ші капєтєлор єї чєлор лѣмінатє. Вѣ адѣѣк амїнтє кѣ-тє чєѣа дїн чєлє чє м'ам сокотїт ан прї-чїна анѣорїї ші анцєлєчєрїї профєсорїлор сѣрє а аѣа ачєлешї скѣп ші ачєлешї кѣ-ношїнцє; дѣмнєалор ансз тоці анпрєѣїѣѣ бор анѣогѣці ачєстє пѣрєрї, лє бор дєс-ѣѣршї, дє лє бор ѣдєа дрєптє, ші бор лє-пѣда пє алтєлє чє лє бор сокотї де нє-трєбнїчє. Ачї скѣпѣла фїєкѣрѣїа єстє а є-шї фолосѣла дє оѣчє лар нѣ а'шї рєкоман-да шї а'шї фачє сз єїрѣїаскѣ пѣрєрєа сѣ.

Воїѣ сз зїкѣ адїкѣ, кѣ фїїнд кѣ маї тоці нє ам фѣкѣт єдѣѣкаціа ан лімєї стрѣї-нє ан времї кѣнд нѣ се кѣлїѣѣа лімєа ромѣнєаскѣ, фїрїчє кѣ н'ам анчєпѣт а скрїє ан ачєастѣ лімєѣ, дє кѣт асѣл кѣм ам анѣѣцѣто дїн гѣрѣ маїчєлор доїчїлор, слѣѣїлор, норѣдѣлѣї; прїн ѣрмарє ла орї чє ідєє маї прєѣс дє кѣношїнцєлє норѣ-дѣлѣї ам аѣлат фїє-карє марї пєдїчї а о-єспрїма. Ынѣа дїн ної а скрїє маї мѣлѣт

алтѣа маї пѣцин; ѣнѣа а аѣѣт в реме а
 т рече пре сѣѣт пана са маї мѣлте ворбе
 шї фрасе але лїмеїї, шї алтѣа маї пѣцине.
 Дїнтр'о а ддѣнаре регѣлатѣ а професорїлор
 се ампарт ідеїале, се десѣат, се аѣмѣреск.
 Шї ка сѣ фїе ачесте а ддѣнрї пе о сїсте-
 мѣ, кѣм сѣ се іа тоате елементеле лїме-
 єїї пе рѣнд шї дѣпе фелѣа лор сокогеск
 вѣ триба чеа д'ѣнтѣїѣ а професорїлор а
 а ддѣнрїале сале сѣ фїе черчетареа грѣматї-
 чїї. Антр'асфел де аѣкраре мѣлте пѣрцї
 се десѣѣршеск, шї ачєїа дїн професорї ка-
 рї, саѣ пентрѣ кѣ сѣнт маї нѣої саѣ пен-
 трѣ алте а нделетнїчїрї нѣ кѣноск а нкѣ
 грѣматїкѣ дѣпе кѣм кѣноскѣ алте грѣ-
 матїчї а лїмеїлор а н каре с'аѣ крескѣт, вор
 аѣеа прїлїѣ, фѣрѣ алтѣ остенеалѣ а н пар-
 те, а се фамїларїѣа кѣ лїмеа, шї а нсѣшї
 маї тѣрѣїѣ а о шї аѣмїна кѣ кѣношїнцїале
 сале. Дѣпе ачєаста ар фї єїне сѣ се чї-
 теаскѣ а н а ддѣнрїале професорале тоате
 кѣрцїале ромѣнешї єїсерїчїшї шї профа-
 не, сѣ се компаре маї мѣлте єдїцїї дїн
 деосєїтєле вєакѣрї шї провїнцїї але дачїї,
 орїн каре се ва вєдѣа пѣшїрєа прогрєїѣѣ
 а лїмеїї саѣ а напоеїрєа єї, кѣм шї класї-
 чїтѣцїале че а пѣтѣт пѣстра фїе каре про-
 вїнцїе а н парте. Фоїле пѣѣлїче дїн де-
 осєїтєле провїнцїї вор фї асєменеа ѣна
 дїн чєле де кѣпєтєнїє чїтїрї а н ачесте а-
 ддѣнрї ка сѣ фїе тоцї професорїї а н шї-
 рѣа шї а н дрѣмѣа пасѣрїлор че фаче лї-
 тератѣрѣа ноастрѣ а н деосєїтєле провїнцїї.
 Асєменеа а ддѣнрї шї сѣѣдїєрї сѣнт аша
 де треѣїнцѣ, шї нїменї нѣ ле поате сїм-
 цї їмпортанца маї єїне ка дд. професорї,
 пентрѣ кѣ аѣмнеалор цїїѣ маї єїне де кѣт
 орї чїне, кѣ нїчї а нтр'о царѣ нїменї нѣ
 се поате нѣмї а нѣѣѣѣтор де о лїмеѣ
 саѣ а нтр'о лїмеѣ, фѣрѣ а кѣношїе грѣ-

матїка, шї аѣторїї ачєлїї лїмеїї, маї мѣлат
 шї маї пѣцин. Да ної кѣ кѣт кѣрцїале шї
 аѣторїї а кѣм ла а нчєпѣт не сѣнт маї пѣ-
 цїнї, рѣшїнеа ар фї маї маре кѣнд нѣ аї
 вом фї чїтїт шї сѣѣдїєт.

Чїтїрєа фоїлор пѣѣлїче ромѣнешї, маї
 вѣртос а чєлор лїтераре, єсте треѣїнчїо-
 єѣ нѣ нѣмаї а нколєцїѣа дїн єѣѣѣрїшї, чї
 шї а н тоате школєле нормале дїн жѣдѣ-
 це. Ч. вѣфорїє ва пѣтеа фаче ачєастѣ а н-
 лєснїрє длор професорї, а лї се трїмїте
 фоїле гратїс кїар шї дєла рєдакцїї кѣ мѣл-
 цѣмїрєа дд. рєдакторї, пентрѣ кѣ ромѣнїї
 а н деовѣше нѣ сѣнт їнтерєсацї, шї маї
 вѣртос маї тоате фоїле ромѣнешї нѣ сѣнт
 а нтемеїате пе ѣн скоп де кѣшїг, чї пентрѣ
 а а нпѣртѣшї обѣшї дѣпе пѣтїнцѣ чє-
 ле сѣнѣтоасє.

дд. Професорї сїмт маї мѣлат треѣї-
 їнцѣ чїтїрєї ѣнор асєменеа фої пе каре,
 пентрѣ лїпєа мїжлоачєлор пєкѣнїаре, нѣ ле
 пот доеѣндї. Домнеалор сїнгѣрї кѣноскѣ
 кѣт єсте де непотрїєїт аѣкѣрѣ, ка тоатѣ
 аѣмеа чєєаалтѣ сѣ цїє, че пасѣрї
 фаче лїтератѣрѣа ноастрѣ шї корпѣа про-
 фесорєа сѣ аѣѣѣ дєла а лїцїї чєєа че ар тре-
 єїї сѣ снѣїє єл алтора. Ачєаста нѣ о
 зїѣ дєла мїне ка сѣ вїє кѣ пѣрѣрє де рѣѣ,
 чї а нсѣшї дїн гѣрѣ аѣмнеалор ам аѣзїт'о
 плѣнѣнѣдѣсє.

Кѣрцїале, кѣрєѣрїале шї рѣндѣїала, а нѣѣ-
 цѣтѣрїлор че се вор а нтрѣдѣѣе а н шко-
 ле, вор фї асєменеа обѣѣтѣа сѣфатѣрїлор
 професорале.

Тоате пѣрєрїле ачєстєа, домнѣа мєѣ,
 шї асѣпра сїстємїї треѣѣте а школєлор,
 шї асѣпра а нтрѣдѣѣєрїї ѣнєї алтєї, шї а-
 сѣпра орї че с'а ворєїт пѣнѣ а кѣм, пот
 сѣ фїе шї єѣне шї рєлє, де лєпѣдат шї
 де прїїмїт. Шї дака вор фї ѣнєлє єѣне,

АТЪНЧІ СЕ ВОР ПЪТЕА ПЪНЕ АН АЪКРАРЕ ШІ СЪ АДАЪКЪ ФОЛОС КЪНА, ДЪПЕ КЪМ АМ ЗІС, ВОМ АНЧЕПЕ КЪ ДІН АДИНСЪА КЪ ТОЦІ ШІ СТЪПЪНІРЕА, ШІ ОБЩЕАСКА АДЪНАРЕ, ШІ В-ФОРІА, ШІ ПРОФЕСОРІІ А СЕ СОКОТІ КЪ СТЪРЪІРЕ ЛА АДЕВЪРАТЕЛЕ НОАСТРЕ ТРЕВЪІНЦЕ МОРАЛЕ, КА СЪ АНТОКМІМ ШКОАЛЕ ПЕ ПОТРІВА АЧЕСТОР ТРЕВЪІНЦЕ, ІАР НЪ КОПІІНД РЕГЪЛАМЕНТЕ СТЪІНЕ. ДАКА СКОПЪА ЧЕА ДЕ ОБЩЕ ВА ФІ КА ШКОАЛЕЛЕ СЪ ФАКЪ КЪ АДЕВЪРАТ СПОР, ІАР НЪ КА СЪ АБЕМ ПРОФОРМЪ ШКОАЛЕ, ШІ ФАКЪ-СЕ ЧЕ СЕ ВА ФАЧЕ, САЪ КА СЪ АБЕМ ШКОАЛЕ, АНСЪ СЪ СЕ ЗЪБОВІАСКЪ АНТІНДЕРЕА АНВЪМЪТЪРЕІ; АТЪНЧІ АНЪАДАР ОРІ ЧЕ КІВЪІРЕ, АНЪАДАР ОРІ ЧЕ МЪН-КЪ, ШІ АНЪАДАР ШІ АЧЕАСТЪ МІКЪ ОСТЕНЕАЛЕ А МЕА. ДЕ АЧЕА АН ПРІЧІНА АЧЕАСТА А'АМ АНДРЕПТАТ КЪТРЕ ДОМНІА ТА, ПЕНТРЪ ВЪ ВЪЗЪ КЪ АДЕВЪРАТ РЪВНА ФОЛОСІНЦЕІ, КЪ АДЕВЪРАТ НІЩЕ МЪСЪРІ ЧЕ АЦІНТЕАЪА ЛА ЪН СКОПЪ ВРЕДНІК ДЕ ЛАЪАЪ; ДЪПЕ ЧЕ АІ СТЪРЪІТ, КЪМ АМ ЗІС, А СЕ ФОРМА ПЕСТЕ 3000 ДЕ ШКОАЛЕ КОМЪНАЛЕ, АКЪМ ПРЕФАЧЕРІЛЕ ЧЕ ВЕІ А СЕ АНТРЪАДЪЧЕ АН СІСТЕМА АНВЪМЪТЪРЕІ, ЛЕ АДЪНІ ДЕЛА ТОТ ОМЪА ФЪРЪ ОСЕ-ВІРЕ

ПРІІМЕЩЕ, ДОМНЪА МЕЪ, РЕКЪНОЩІНЦА МЕА, ПЕНТРЪ ГРІЖА ЧЕ АІ ДЕСПРЕ ВІІТОРЪА ТЪТЪЛОР КОПІІЛОР, АНТРЕ КАРЕ СЕ КОПРІНА ШІ АІ МЕІ, ШІ АІЗНКА МЕА ЧІНСТІРЕ КЪ КАРЕ СЪНТ

АЛ ДОМНІЕІ ТАЛЕ

ПРЕА ПЛЕКАТЪ САЪГЪ.

1840 Aprilis 20.

I. ВЪІАД.

АДЕВЪРАТЪА ДОХТОР
ШІ ШАРЛАТАНЪА.

ВАНСЕВЪЛЕН ЪН ВЕСТІТ ДОКТОР ДЕ МЕДІ-

ЧІНЪ, КАРЕЛЕ ПРАКТИЪАСЕ ДЕ МАІ МЪЛЦІ АНІ АН ДОНДОН, МЪРЪНА ОДАТЪ ПЕСТЕ О ПІАЦЪ ВЪЗЪ ПЕ ЪН ШАРЛАТАН *), КАРЕ РЪ-СТЪРНАТ АНТР'О КАЛЕАСКЪ ТРАЕЪ ДЕ ПАТРЪ КАІ АМФОКАЦІ ШІ ПЕТРЕЪТ ДЕ МАІ МЪЛЦІ ШЕРВЕІТОРІ ГАЛАНТ АМЪРЪКАЦІ, АШІ ВІНДЕА МЕДІЧІНА СА ЧЕА ЪНІВЕРСАЛЪ ЛА О МЪЛЦІМЕ ДЕ НОРОД.

ПОМЕНІТЪА ДОХТОР, АНТРЕВЪНА ПЕН-ТРЪ КВАРТІРЪА ШАРЛАТАНЪАЪІ, АІ ФЪКЪ ВІ-ЗІТЪ ШІ ІНТРЪНА АН КАБІНЕТ АІ ЗІСЕ:

„МАІ МІАР ВЕІНІ А КРЕДЕ, КЪМЪА НОІ НЪ-АМ МАІ ВЪЗЪТ АНКЪ, ДАР НЪ'МІ АДЪК А-МІНТЕ ЪНДЕ ШІ КЪНА.“

„АІ ТОАТЪ ДРЕПТАТЕА ДОМНЪАЕ,“ РЕ-СПЪНСЕ ШАРЛАТАНЪА, „ЕЪ ДЕСПРЕ АЧЕА АЦІ ПОЧЪ МАІ МЪЛТЕ СПЪНЕ.“ ВЪ АМ ФОСТ МАІ МЪЛЦІ АНІ ШЕРВЕІТОРІЪ ЛА ДЕДІ ВЪЛЕР, ПЕ КАРЕ ДОМНІАТА О ВІЗІТАІ АДЕСВОРІ.“ „ДАР“ АІ ЗІСЕ ДОХТОРЪА, КЪМ ЕСТЕ КЪ ПЪТІНЦЪ, КА ДЪМНІАТА ФЪРЪ ЕДЪКАЦІЕ ШІ ФЪРЪ КЪ-НОЩІНЦЪ ДЕ МЕДІЧІНЪ СЪ ПРАКТИЪЕЪІ КА ДОХ-ТОР ШІ АН ВРЕМЕ АША СКЪРТЪ ФЪСЕШІ АН СТАРЕ АЦІ АДЪНА АТЪТА АБЕРЕ? ВЪ СЪНТ АКЪМА АНІ ПАТРЪЪЧІ, ДЕ КЪНА МЪ ДЕСПРІНА КЪ МЕДІЧІНА, АНКЪТ СОКОТЕСК НЪ ФЪРЪ ЧІНСТЕ, ШІ ТОТЪШ Н'АВЪІЪ НОРОКЪА ДЪМІ-ТАЛЕ.“

„МАІ НАІНТЕ ДЕ АЦІ РЕСПЪНДЕ ЛА АН-ТРЕВАРЕ,“ АНТОАРЕ ШАРЛАТАНЪА, ДЪ'МІ ВОІЕ АЦІ ПЪНЕ АЛТА. ДЪМНІАТА ДОМНЪАЕ ДОКТОР 'АЪКЪІЕЩІ АНТР'ЪНА ДІН ЧЕЛЕ МАІ СОМОТОДАСЕ ВЪЦІ АЛЕ ДОНДОНЪАЪІ, КЪЦІ

*) СЕ КЪВІНЕ А ЦІ, КЪМЪА ЕНГЛЕЪІІ КЪ ТОАТЪ ТРЪФІА ЛОР НАЦІОНАЛЪ, МЕДІЧІНА О АЪ ПЪНЪ АКЪМА РЕГЪЛАТЪ КАМ РЪЪ; А-АКЪ, АНШЕАЪТОРІІ НЪ ПРЕА СЪНТ КОН-ТЕНІЦІ.

ОАМЕНІ ВОР ФІ ТРЕКЖНД ПЕ ТОВАТЪ ЗІОА ПЕ ДІН НАІНТЕА КВАРТИРЪЛАШІ ДЪМИТАЛЕ?"

„Ачеста есте кѣ аневоіе а хотърж, ан-сз мѣ се паре кѣ вор фі трекжнд ка ла о мѣ.“

„Ші кжці вор фі дінтр'ачеція, каріі сз айвз мінтеа сзхнзтоасз антреагъ? Дар сз мз анцелелці домнѣле дохтор, оамені кѣ мінтеа сзхнзтоасз нестрикатъ?“

„Чіне ціе, чел мѣлат о сѣтз.“

„Везі Дале доктор, ачеста есте респон-сѣла ла антребаре; ачѣ о сѣтз сжнт оаменіі каріі те пофтек пе дта, чеїлааці сжнт ай мѣ.“

КОНДИЦІЕ ДЕ МЪРІТАТ.

О фетицъ фрѣмоасз фортѣ ші саргі-сіоса фортѣ мѣріндѣ пзрїнциі, ремасз сѣнт епітропіе. Ан сжртз време ѣа беде, кѣмкз епітропіі ай пѣн ла рїзїко чѣла маї маре парте а ансїмнетоарелор а-верї ремасѣ знеї нзскѣтеї фїїче де ла пз-рїнциі. Коїторїі де бїне сфзтѣїеа пе фрѣ-моаса, сз се мзрїте, ка прїначѣста сз'шї смѣлагъ аверѣа дїн гїареле прѣдзторїлор. Ансз ініма єї де шї ан вржстз де шай-спрежече анї шї жѣмзтате, нѣ вреа а ціі анкз нїчї де зн фелїѣ де фермїк ал амор-ѣлашї. Кѣ тоате ачѣстеа, треї пеціторї ісе амфзцішарз деодатъ. Се деа корфї-цъ гоалз ла тоці? Нѣ; чї доаз конді-ціі сз хотъраскз антре аморѣла лор шї антре капрїцѣла дѣмнѣаї.

Татзла мѣѣ зїс: ѣа, мїаѣ лзсат 10,400

ГАЛБЕНІ АМПЗРЪТЕШІ. Ачїція с'аѣ дат пе треї облігзціі кѣ асеменеа камзтз. Тер-мінѣла облігзціі чѣї дїнтжї єсє ла 5. анї шї мїсе пазтѣше капѣла банїлор ампреѣнз кѣ камзта 8484 галбенї, термінѣла облі-гзціі адоа єсє ла 5 анї шї амї ааѣк е-пітропіі деаа даторнїк 3527 шї $\frac{1}{10}$ гал-бенї; атрїа облігаціе єсє ла 4 анї шї амї ааѣ 1090 шї $\frac{11}{25}$ галбенї. Дѣкжці галбенї єра фїцїекарѣ облігаціе деосебї? Кжт єра процентѣла пе кжте зн ан шї оа-ре епітропіі аѣ фост кѣ дрептате кжтрз мїне?

2. Мїаѣ ржмас треї васа де метал. Чѣла дїнтжїѣ є лѣкрат дїн 4 лоці де аѣр, дїн 8 лоці де арїїнт шї дїн 16 лоці де арамз; ал доїлеа є лѣкрат дїн 6 лоці аѣр, 18 арїїнт, 12 арамз; ал треїлеа дїн 20 лоці аѣр, 10 арїїнт 30 арамз. Мї-е'мї вїне сз ле сфзржм пе тоате шї се фак дїн тржнселѣ алте васа антрѣ карѣ сз фїе 8 лоці аѣр, 12 арїїнт, 18 арамз. Кжці лоці сз іаѣ спре ачѣст сфжршїт дїн васа дїнтжїѣ, кжці сз іаѣ дїн ал доїлеа шї кжці дїн ал треїлеа?

Мжна мѣа, адаосз фрѣмоаса, атжрнз деаа деслегарѣа ачѣстор доаз антребзрї. Вѣ нѣ алїг, чї ачѣла карѣ ле ба деслега, мз ба шї довжндї.

Дїн Гѣте.

Рзтзчїреа стз кжтрз адевзр, ка сом-нѣла кжтрз децѣнтаре. Вѣ ам взгат де самз, кѣмкз омѣла скзпѣт де грѣшалз се антоарче оарешкѣм ка анноїт іарз кж-трз адевзр.